

# DU HAR VÄRLDEN I DIN HAND

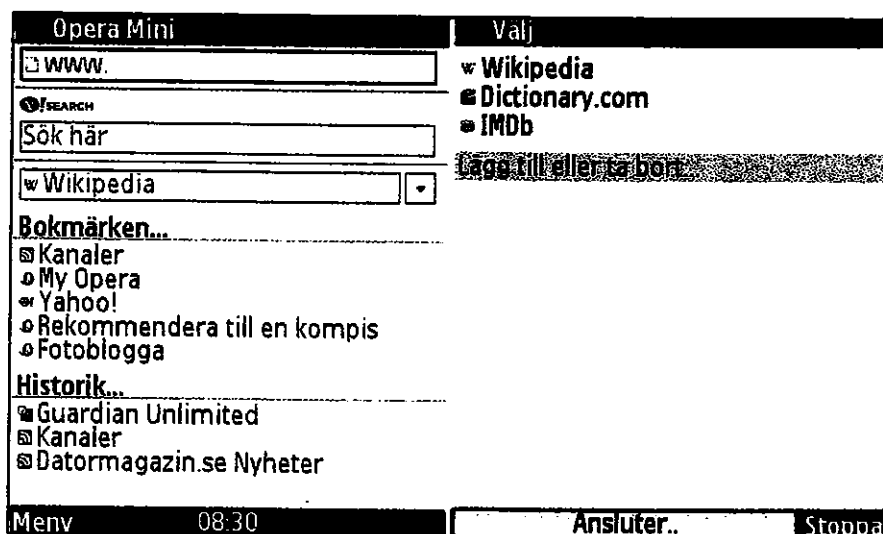
Förmodligen har du en mobiltelefon med webbläsare. Frågan är om du tillhör den lilla skara av användare som tar tillvara möjligheten. Oavsett vilket finner du nog artikeln matnyttig. AV LARS ISELID

**T**rots att tekniken för att surfa med mobiltelefonen är långt ifrån ny har det inte slagit genom på allvar hos de svenska användarna. Det finns flera förklaringar till det, men med nya framsteg på mobilmarknaden och en förbättrad infrastruktur föds kanske förutsättningar för en boom. Betänk att det finns 2,7 miljarder mobiltelefoner i världen, att jämföra med 850 miljoner datorer.

Allt fler mobiltelefoner har inbyggt stöd för WLAN. Något som kommer att bli än viktigare i takt med att de trådlösa nätverken byggs ut. Redan nu använder många den infrastrukturen i hemmet och på arbetsplatsen, dessutom finns det en växande skara publika nätverk.

Du är dock inte hänvisad till WLAN för överföring. Priserna för dataöverföring via 3G och GRPS är på väg ned. Den omdebatterade 3G-tekniken har också gjort det möjligt att surfa snabbare än med den äldre GPRS-tekniken.

Det finns intressanta fördelar med mobilt internet, men det finns också svåra utmaningar. Fördelen med mobilt internet är att den ofta finns tillhands, den går snabbare att starta och den är billigare i inköp. Allt i jämförelse med en stationär eller bärbar dator.



Startsidan i Opera Mini skiljer sig en del från Opera Mobile. Adressfältet kommer som första fält, men i andra fältet är det Yahoo och inte Google som gäller.

Utmaningarna är inte av det lättare slaget. De små bildskärmarna finns i många olika varianter och storlekar, dessutom finns det ett antal olika operativsystem (Palm OS, Pocket PC och Symbian). Läger vi till alla varianter av webbläsare och stora brister på standarder inser du omfattningen.

Så här uttryckte sig Googles Eric Schmidt i Financial Times förra året:

"Mobiltelefoner är billigare än PC-datorer, det finns tre gånger så många, tillväxten är två gånger högre och fler och fler har internetuppkoppling. Världsbanken uppskattar att mer än två tredjedelar av världens befolkning lever i närheten av ett

mobilnät. Mobiler kommer att bli nästa stora internetfenomen. Det rymmer nyckeln till bättre tillgång för alla – med alla fördelar det innebär."

#### STÄLLER KRAV PÅ TJÄNSTERNA

Webbläsaren i mobiltelefonen ställer radikalt annorlunda krav på webbsidor och tjänster. Därför finns det anledning att gå igenom funktionerna i en webbläsare som är särskilt anpassad för mobil surfning innan vi går in på mobila söktjänster.

Observera att vi inte aspirerar på att ge en heltäckande överblick, snarare en inblick. Vi har valt att bygga artikeln på erfarenheter från surfning med en så kallad smartphone. Vi använde oss av Nokia N80, som har gränssnitt för WLAN. Det ska också sägas att operativsystemet var Symbian OS och att vi använde Opera som webbläsare.

Men allra först måste vi orientera oss lite grann om webbsidor anpassade för mobiltelefoner. Med mobila webben avses konkret hur man kommer åt webben via mobila enheter som mobiltelefoner, handdatorer och andra bärbara enheter i mindre format än laptops.

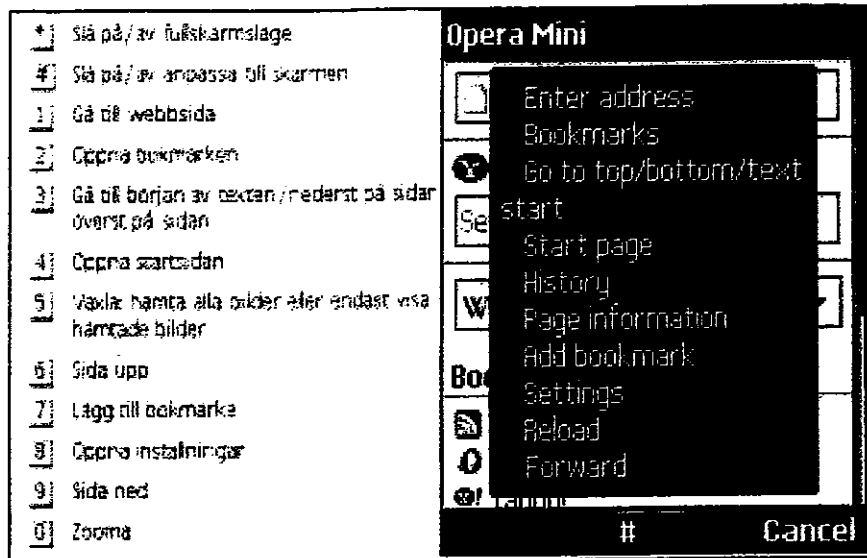
Mobila webben lider av problem med användbarhet och interoperabilitet. Det beror bland annat på enheternas bildskärmar och bristen på kompatibilitet mellan enheterna (som inte enbart beror på operativsystemen utan även på de format som finns för den information som ska visas).

Mobilanpassade webbsidor är främst skrivna i XHTML eller WML. Webbsidor som använder WML är dock på utdöende.

WAP är en licensfri standard som definierar hur kommunikationen mellan internet och mobila enheter ska gå via mobiltelefonnät. Den första standarden lanserades 1998 av WAP Forum som 2002 gick upp i Open Mobile Alliance. Det var WAP Forum som också skapade WML.

WAP kan använda sig av både GSM och GPRS för att skicka data. GSM blev ingen succé eftersom man måste ringa upp ett särskilt nummer och en minutkostnad debiteras, plus att det hade låg hastighet. Med GPRS intåg 2002 debiteras kostnaden per nedladdad mängd data. Hastigheten blev också bättre och i och med introduktionen av 3G har hastigheten ökat ytterligare. Det finns också en teknik som går under namnet Edge (Enhanced Data Rates) som har en överföringshastighet någonstans mellan GPRS och 3G.

WAP är alltså protokollet och XHTML samt WML är språken. Både XHTML och WML är tillämpningar av XML. WML var det språk man trodde på i och med WAP 1.0–1.3, men med lanseringen av WAP 2.0 är XHTML Mobile Profile det språk som rekommenderas. För att sryta utseendet rekommenderas WAP CSS, som är baserat på CSS2 och definieras i WAP 2.0



Bilden till vänster visar exempel på snabbkommandon i Opera Mobile och den högra visar snabbkommandon i Opera Mini.

En webb betyder att man, så långt som är möjligt, skapar information och tjänster som är tillgängliga för användarna oavsett vilken enhet de använder. Däremot betyder det inte att exakt samma information måste framställas på samma sätt.

#### WEBBLÄSAREN OPERA

Opera Mobile är Operas fullfjädrade webbläsare för mobiltelefoner och den kostar 19 euro. Är du bara nyfiken kan du testa den gratis under 30 dagar. Opera Mini är deras gratisversion som har mer begränsade funktioner än Opera Mobile.

Opera har haft stora framgångar med sin satsning på webbläsare för mobiltelefoner. Bland annat blev Opera Mini vald till bästa applikatio på svenska mobilgalan 2005.

När du startar Opera Mobile visas en startsida. Här kan du direkt skriva en webb-adress eller välja att söka med Google. Efter de fälten kommer en topp-tio-lista som visar de mest besökta webbsidorna. Det är ett bra exempel på användarvänlighet, varje liten tangenttryckning som kan sparas är guld värd.

Du kan välja mellan tre olika visningsformat. "Normal mode" är normalläget. "Fit to screen mode" visar sidans innehåll vertikalt så att du slipper scrolla horisontellt. "Full screen mode" utnyttjar hela bildskärmen för att visa webbsidan.

Snabbkommandona i Opera Mobile aktiveras med bräddgårdstecken (#) samt en siffra. Vill du bara använda en siffra och slippa bräddgårdstecknet går detta att ändra i inställningarna.

En annan ovärderlig funktion kallas för "Auto complete". Den föreslår ord baserat på tidigare besökta webbadresser och bokmärken. Naturligtvis går det att använda liknande eller snarare kompletterande funktioner som finns inbyggda i mobiltelefonerna.

Det finns även en funktion för att spara lösenord och en zoomfunktion. Den senare zoomar hela sidan och inte enbart bilder samt typsnitt. Den är inte så användbar, men det finns tillfällen då den är välkommen.

Du kan ha fyra fönster öppna samtidigt. Och det fina i kråksången är att varje sida kan ha sina egna inställningar för zoom, etcetera.

#### OPERA MINI

Opera Mini är i motsats till Opera Mobile Javabaserad och helt gratis. Vill du ladda ned webbläsaren besöker du Operas webbplats och anger ditt mobiltelefonnummer. Därefter får du ett SMS med en länk för nedladdning.

Webbläsaren använder en intressant teknik. Webbsidorna laddas inte ned direkt utan tar vägen över en proxy som reducerar datamängden. Till exempel reduceras bildernas storlek och färgdjup. Det bidrar i högsta rad till en mer angenäm upplevelse.

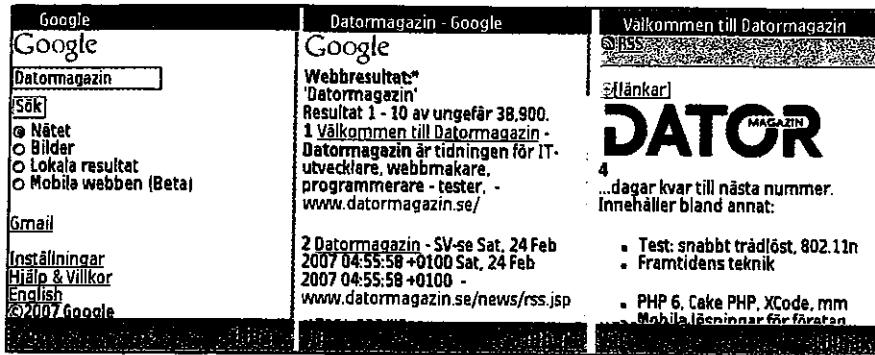
Liksom Opera Mobile stavar Opera Mini om utseendet vertikalt för att du ska kunna undvika horisontell scrollning. En väldigt användbar funktion är att du kan scrolla en hel sida i taget genom att klicka till vänster (uppåt) och höger (nedåt) på bläddringsknappen.

Startsidan i Opera Mini skiljer sig en del från Opera Mobile. Adressfältet kommer som första fält, men i andra fältet är det Yahoos mobilsök och inte Google som gäller. Sedan kommer en meny med fler söktjänster där Wikipedia är förvalt. Det går att lägga till fler alternativ och ändra inställningarna. Längst ned visas själva RSS-läsaren. Snabbkommandona skiljer sig inte mycket från Opera Mobile.

#### ANPASSADE SÖKTJÄNSTER

Google (*mobile.google.com*)

De flesta mobilversionerna av olika sök-



Vi använde oss även av mobiltelefonens inbyggda webbläsare. Tack vare att Google anpassar sidorna visas de med skapligt utseende. Omvägen över Google är alltså mödan värd.

tjänster är mer eller mindre bantade versioner av den ordinarie. När det gäller Google kan man söka i det vanliga indexet, men också i ett särskilt index med enbart sidor som är mobilanpassade. Även bildsökningen och lokal sökning är tillgängliga via mobilsök, men alla andra tjänster som grupper, kataloger med flera kommer du inte åt.

Skriver du in den vanliga adressen i din mobiltelefons webbläsare ([www.google.com](http://www.google.com)) får du ett felmeddelande, skriver du däremot [www.google.com/xhtml](http://www.google.com/xhtml) kommer du till de mobilanpassade sidorna. Fungerar inte det kan du prova [www.google.com/wml](http://www.google.com/wml). Skulle det sistnämnda fungera betyder det att du har en WAP-läsare.

När du så har nått Google mobilsök har du fyra val. Du kan söka på nätet, på bilder, på lokala resultat eller på den mobila webben.

Väljer du nätet söker du i hela Googles index. Vi gjorde givetvis en sökning på Datormagazin och när vi klickade på länken visades vår webbplats med skapligt utseende. Google mobilanpassar nämligen sökresultatet.

Väljer du att söka på den mobila webben får du bara träffar på redan mobilanpassade webbsidor. Eftersom Datormagazin inte har mobilanpassat sin webbplats ger den ingen träff.

#### ASK MOBILE SEARCH (M.ASK.COM)

Besöker du startsidan för Ask mobilsök ser du sju länkar till olika resurser: Web search, Directions, Images, Business Listnings, Maps, Weather och Bloglines. Webbsökningen är att rekommendera, då den har en särskilt bra funktion där du får förslag på mer preciserade termer, mer breda termer eller relaterade termer.

Vi valde att söka på Dean och fick namnförslag på James Dean, Howard Dean och så vidare. Även förslag på bredare termer eller mer preciserade termer visades. Med ett klick på av de föreslagna termerna söker du vidare. Alltså utan att behöva skriva nya sökord manuellt.

Många av resurserna via Ask är bara användbara för amerikanska användare

som Directions och Business Listings. Däremot fungerar det bra att till exempel söka på Kiruna i kartsökningen (Maps) och på vädersökningen (Weather). Klickar du på länken med siffran nio får du upp fler sökresurser som horoskop, tidszoner och valutaomvandling.

Även Ask stuvade om utseendet på Datormagazins webbplats när vi klickade på länken bland sökresultaten. Riktigt smidigt!

#### YAHOO MOBILE (MOBILE.YAHOO.COM)

Vi blev inte imponerade av Yahoos mobilsök. Visserligen kan du söka bland indexerade sidor, bilder eller lokalt, men Yahoo mobilanpassade inte vår webbplats när vi klickade på den i träfflistan.

Vill du söka bland fler resurser från Yahoo får du rulla startsidan tills du hittar Yahoo mobilsök. Här hittar du bland annat nyhetssökningen, som fungerar bra, förutom att det inte är möjligt att på ett enkelt sätt begränsa den.

#### YAHOO GO (MOBILE.YAHOO.COM/GO/)

När denna artikel skrevs lanserade Yahoo en ny version som de kallar Yahoo! Go 2.0. Till skillnad mot den nuvarande tjänsten måste ett program installeras på mobiltelefonen. Det kommer att förinstalleras på en mängd modeller, bland annat på telefoner från Nokia, Motorola och Samsung.

Go är framförallt inriktad på kartsökning och sökning på lokala affärer samt företag. Vad vi kunde utröna skulle även Yahoos e-posttjänst och chattverktyg integreras.

#### MSN MOBILE (MOBILE.MSN.COM)

På startsidan till MSN Mobile visas hela 13 länkar till resurser. Vi väljer att bara nämna dem vi fann extra intressanta. Till den skaran hör naturligtvis MSN:s sökmotorindex, lokal sökning, väder och nyheter. En del kanske även räknar länkarna till MSN Messenger och Hotmail som intressanta.

Klickar du på den 14:e länken hittar du än fler tjänster, bland annat Entertainment och MSN kalendertjänst. Under Entertainment finner du horoskop, ringsignaler med mera.

Väljer du att besöka en webbplats som

du hittar via MSN Mobile stuvlar tjänsten om sidan och anpassar den till mobiltelefonen. Vi kunde dock konstatera att det finns tjänster som gör det på ett bättre sätt.

#### ANSWERS.COM (MOBILE.ANSWERS.COM)

Answers.com visar träffar från Wikipedia och ett antal olika uppslagsverk samt ordböcker. Det är en mycket användbar resurs som nu kan nås via mobiltelefonen.

En sökning på till exempel Sartre ger länkar till varje enskild sökresurs som ingår i Answers.com.

#### TECHNORATI MOBILE

##### (MOBILE.TECHNORATI.COM)

Vill du söka på bloggar kan du visserligen använda Bloglines hos Ask Mobile Search, men Technorati är en betydligt bättre bloggsöktjänst. Hos denna mobiltelefonanpassade version är dock många av de avancerade sökfunktionerna inte tillgängliga. Det går till exempel inte att begränsa efter språk eller auktoritet. Synd, några sökbegränsningar borde de ha kunnat bjuda på.

#### ENIRO.SE (MOBILE.ENIRO.SE) OCH HITTA.SE (MOBILE.HITTA.SE)

Har du tröttnat på amerikanska sökmotorer som är fixerade vid de amerikanska användarnas behov rekommenderar vi Eniro och Hitta.se. Dock har de båda sina begränsningar.

Eniros tjänst är föredömligt enkel. Här kan du söka på Gula sidorna, Privatpersoner, Kartor, Vägbeskrivning och Köp & sälj. Det som lyser med sin frånvaro är en allmän webbsökning, men då det ändå är Googles index de använder kan du lika gärna använda Googles söktjänst.

Hitta.se är om möjligt ännu enklare än Eniros tjänst. Det du kan söka efter är privatpersoner och företag, vid sökresultatet visas länkar till kartor.

#### DELA MED ER

Många har säkert egna favoriter som är oumbärliga. Dela gärna med er av tipsen på vårt forum. Erfarenheter av olika mobiltelefoners webbläsare kan också vara intressanta. Inte minst för dem som står i begrepp att köpa en ny mobiltelefon. **DATOR**

#### MOBILE WEB 2.0 OCH MOBILE 2.0

Begreppet Mobile Web 2.0 har som namnet antyder kopplingar till det mer flitigt använda begreppet Web 2.0. Ajit Jaokar som har skrivit boken "Mobile web 2.0" definierar begreppet som en utvidgning av Tim O'Reillys sju principer för Web 2.0, men överfört till en mobil verklighet.

Begreppet Mobile 2.0 inbegriper tankegångarna om att många användare kommer att nå webben via mobila enheter, och att det blir det vanligaste sättet att nå webben på i en del länder.